

Patyčios – kas tai?

- Tai psichologinę ar fizinę **jėgos persvarą** turinčio asmens ar asmenų grupės **tyčiniai, pasikartojantys** veiksmai **siekiant pažeminti jo reputaciją** ar orumą, jį **įžeisti**, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

Patyčios, konfliktas ir draugiškos grumtynės skiriasi tikslu, jėgų pusiausvyra, veiksmų pasikartojimu, pasekmėmis, pagalba.

Tikslas

<i>Patyčios</i>	<i>Konfliktas</i>	<i>Draugiškos grumtynės</i>
Įskaudinti kitą.	Įrodyti savo tiesą.	Smagiai praleisti laiką.

Jėgų pusiausvyra

<i>Patyčios</i>	<i>Konfliktas</i>	<i>Draugiškos grumtynės</i>
Skriaudėjas fiziškai ar/ir emociškai stipresnis.	Abiejose pusėse jėgų pusiausvyra arba kiekvienas dalyvis gali ginti savo nuomonę, interesus.	Abiejose pusėse jaučiama jėgų pusiausvyra.

Veiksmų pasikartojimas

<i>Patyčios</i>	<i>Konfliktas</i>	<i>Grumtynės</i>
Veiksmai prieš silpnesnįjį kartojami. Dažniausiai yra keletas patyčias stebinčiųjų.	Konflikto dalyviai siekia vengti susidūrimų. Neišsprendus konflikto, veiksmai gali pasikartoti.	Abiem vaikams sutikus, toks elgesys dažniausiai kartojasi.

Pasekmės

<i>Patyčios</i>	<i>Konfliktas</i>	<i>Grumtynės</i>
Neigiamos. Patyčios nesiliauja jų nesustabdžius. Galimos ilgalaikės neigiamos pasekmės visiems patyčių dalyviams.	Teigiamos išsprendus konfliktą – jis gali nepasikartoti. Neišsprendus – konfliktas gali kartotis.	Smagiai praleistas laikas. Kartais, vienam vaikui panaudojus per daug jėgos, gali kilti konfliktas.

Pagalba

<i>Patyčios</i>	<i>Konfliktas</i>	<i>Grumtynės</i>
Pranešus apie patyčias labai svarbi suaugusiojo pagalba.	Galima suaugusioji pagalba tarpininkaujant konflikto metu.	Kartais vaikai gali konfliktą išspręsti patys. Pagalba dažniausiai nereikalinga.

Patyčių vietos

- Patyčios gali vykti įvairiausiose vietose.
- Dažniausiai vyksta ten, kur ilgą laiką būna daug vaikų. Patyčios retai vyksta „akis į akį“.
- Patyčios vyksta tokiu metu ir tokioje vietoje, kuomet yra mažiau suaugusiųjų priežiūros.

Patyčių pasekmės

- Patyčios neturi teigiamų pasekmių!
- Tai, kad suaugęs žmogus nejaučia rimtų vaikystėje patirtų patyčių pasekmių, visiškai nereiškia, kad patyčios neturi neigiamo poveikio.

Pasekmės aukai (1)

- Dažniau jaučia nesaugumą, išgyvenama nerimą, baimę, liūdesį, prislėgtumą, nepasitikėjimą savimi, pasižymi žemesne saviverte.
- Didelis rizikos veiksnys atsirasti psichikos sveikatos problemoms.
- Kartais kyla minčių apie savižudybę.
- Tokios mintys rodo kylantį beviltiškumą, negalėjimą išspręsti situacijos ir didelį pagalbos poreikį.
- Kyla įvairūs psichosomatiniai simptomai.
- Galvos, pilvo skausmai, pykinimas, miego, apetito sutrikimai.

Pasekmės aukai (2)

- Gali vengti mokyklos, nelankyti pamokų, prastėja dėmesys, mokykliniai pasiekimai, gali būti sunkiau mokytis.
- Išmoktas bejėgiškumas.
- Išmokimas, kad esu bejėgis pakeisti situaciją.
- Smurtinis reagavimas į skriaudėjus.
- Tai elgesys, kylantis iš beviltiškumo ir nežinojimo, kaip reaguoti.
- Ilgalaikės pasekmės.

Pasekmės skriaudėjui

Patyčios ilgainiui gali peraugti į kitokį agresyvų ar socialiai nepageidautiną elgesį vyresniame amžiuje.

Pasekmės stebėtojams

- Kyla pavojus dažniau patirti nerimą, nesaugumą, sunkumų mokymosi procese, gali sumažėti jų mokymosi motyvacija ar atsirasti „mokyklos baimė“.
- Gali dažniau kamuoti psichosomatiniai negalavimai dėl baiminimosi patirti patyčias ar kaltę, kad nesugebėjo apginti skriaudžiamąjo.

P.S. Kad elgesys būtų pripažintas patyčiomis, turi atitikti visi trys požymiai : Tikslas, jėgu pusiausvyra, veiksmų pasikartojimo dažnis.